

El Brèxit i la independència d'Escòcia i Catalunya

written by Alfons López Tena | 5 de setembre de 2016

Com qualsevol altre moviment sísmic, el vot dels britànics a favor d'abandonar la Unió Europea comença a causar esquerdes creixents i a generar tremolors d'avís de tsunami, que fan de les actuals prediccions un exercici incert, amb un munt de resultats imprevistos afectant altres països.

Un d'ells és la pròpia existència d'algun dels Estats directament implicats: ¿Es mantindrà unit el Regne Unit o el Brèxit conduirà a la independència d'Escòcia dins de la Unió Europea? ¿Es mantindrà unit el Regne d'Espanya, o Catalunya també s'alçarà per ella mateixa a la independència?

De fet, tot depèn de quins siguin els termes i les condicions de l'accés del Regne Unit al mercat únic europeu -ja que fins i tot els partidaris més acèrrims del Brèxit, en volen la continuïtat- després d'unes negociacions que podrien trigar anys a cloure's. Els únics precedents són Grenlàndia, una part de Dinamarca que votà per anar-se'n el 1982 i ho va fer efectiu el 1985; i Algèria, que se n'anà el 1962 en obtenir la independència, i que fins aleshores formava part de la Comunitat Econòmica Europea perquè legalment no era una colònia, sinó part integrant de França de ple dret.

D'acord amb l'article 50 del Tractat de Lisboa, els termes de la sortida del Regne Unit s'acordaran entre els altres 27 membres de la UE al llarg de dos anys, sense que el Regne Unit ni veu ni vot en tingui, i sota l'espectre amenaçant de la maledicció de desintegració, a conjurar per part de la UE fent de la sortida del Regne Unit una opció aterridora per a d'altres, impedint que el Regne Unit gaudeixi dels beneficis de pertànyer a la UE després d'haver-la abandonat, per tal de dissuadir que segueixin el mateix camí altres Estats membres

trontollants.

La resposta preferida de la UE a moltes crisis –anar trampejant– ja no serà una opció. Tampoc no serà una opció la fantasia promesa als britànics d'estar al plat i a les tallades – tenir tots els beneficis de la UE i cap de les obligacions.

La mena de tracte ofert al Regne Unit podria ser:

1. Opció noruega: ser membre de l'Espai Econòmic Europeu (EEA, segons les sigles en anglès), a canvi de contribuir al pressupost de la UE (Noruega abona una quantitat per càpita similar a la que el Regne Unit paga en l'actualitat) i permetre'n la lliure circulació de persones.
2. Opció suïssa: subjecció menor a les regles de la UE, però també un accés més limitat al mercat únic, i lliure circulació de persones.
3. Opció canadenc: no pagar gairebé cap aranzel, no contribuir al pressupost de la UE, no permetre'n la lliure circulació de persones, però en aquest acord no hi entrarien ni els serveis bancaris ni els financers.
4. Opció algeriana: exclusió absoluta i relacions comercials amb la UE sota les regles de l'Organització Mundial del Comerç, com la Xina, Mèxic, o qualsevol altre país.

En realitat, només hi ha dues opcions, i ambdues són dolentes: acceptar els aranzels al comerç amb la UE segons les regles de l'Organització Mundial del Comerç, la qual cosa perjudicaria prop de la meitat del comerç britànic i buidaria Londres com a centre financer, o bé acceptar les regles de la UE, sense tenir ni veu ni vot sobre el seu contingut.

Al mateix temps, el Regne Unit ha de negociar nous tractats comercials, negocis transfronterers, regulacions financeres, i altres acords, per substituir els que ara té la UE amb la resta del món, per tal d'omplir el buit que deixen els que ha abandonat. Així mateix, el Parlament també haurà de reescriure

la legislació per extirpar el Dret comunitari incorporat, i copiar o suprimir 60 anys de legislació, 12.295 regulacions de la UE inserides a la llei britànica, legislant-les de nou: un somni jeffersonià esdevingut malson.

Una tasca colossal, desmoralitzadora, i aclaparadora, amb resultats que tensaran al màxim la ja fatigada voluntat del poble escocès de continuar al Regne Unit. Una cosa és segura: com més gran sigui la pèrdua d'accés del Regne Unit al mercat europeu, el 45% d'escocesos que van votar per la independència el 2014 més previsiblement creixerà per tal de mantenir aquest accés; però es tracta d'un compromís difícil, perquè Escòcia ven quatre vegades més al Regne Unit que a la Unió Europea, i el lliure accés al mercat britànic del qual ara en gaudeix es posaria en perill si Escòcia no és acceptada com a Estat membre de la UE cobert pels nous acords que aquesta estableixi amb el Regne Unit, si és que n'hi ha cap.

La perspectives d'independència de Catalunya encara són més fosques després del Brèxit, perquè enforteix Espanya com a soci fiable de la UE que la resta d'Estats membres evitaran pressionar per forçar-la a permetre que els catalans votin si volen ser independents, sent aquest l'únic escenari on els catalans han escollit jugar ara com ara.

És un gir irònic, ja que la dissuasió de qualsevol altra ruptura que generarà implementar el Brèxit, probablement espantarà tant els escocesos com els catalans, i els conduirà a una resignada acceptació de l'status quo per estalviar-se els riscos i les incerteses que la independència suscita, sigui o no de mutu acord.

El referèndum sobre el Brèxit donava a triar entre dues opcions ben clares: romandre dins de la EU d'acord amb unes regles conegudes i existents, o abandonar-la en favor d'una alternativa sense especificar i desconeguda.

Si l'elecció pels britànics de tot aquest paquet d'imprevistos

i desconegudes incògnites en què consisteix el Brèxit acaba tan malament com és de preveure, poques ganes els hi quedaran als escocesos i als catalans d'independitzar-se del Regne Unit i d'Espanya, enmig de les creixents turbulències que la por de perdre el lliure accés als mercats de què ara en gaudeixen provocaria.

Les consideracions ideològiques, nacionals, o el desig de llibertat, de vegades prevalen sobre les econòmiques. Això és el que ha passat al Regne Unit, però ara està per veure si Escòcia i Catalunya tenen la tenaç força de voluntat que cal per superar totes les pors que desencadenaran les seqüeles del Brèxit, ja que la sortida té un preu.

Un munt d'il·luses il·lusions sobre la independència com un suau passeig acaben aquí –tampoc Escòcia ni Catalunya poden estar al plat i a les tallades, com el Brèxit mostrarà amb tal cruesa que farà que tots els implicats en siguin plenament conscients.

Cal triar. Sigui quina sigui la tria, serà dolorosa.

Alfons López Tena va publicar aquest article el 31 de juliol al digital financer "[Business Insider](#)". Comptem amb l'autorització de l'autor i del digital per a publicar-ne la versió catalana. Traducció: Iolanda Bethencourt. Correcció: Jordi Borràs Alabern